

TRENGER INNTEKT: De som skal lykkes som kunstnere må selvsagt også ha inntekt på arbeidet de gjør, skriver innsenderne. Bildet viser "Barnet i den mørke hagen" foran maleriet "uten tittel", av Kjell Erik Killi Olsen. FOTO: KYRRE LIEN

Kunstens pris

En reell styrking av den frie billedkunsten vil få kunstproduksjon til å lønne seg – ikke bare for kunstnerne, men for samfunnet.

Vilde Salhus Røed styreleder i Bildende Kunstneres Forening Hordaland, **Hilde Tørdal** styreleder i Norske Billedkunstnere

Publisert: 28.apr. 2014 09:28 Oppdatert: 28.apr. 2014 09:28

De siste åtte årenes store kulturløft har finansiert løft av kulturbygg, men i mindre grad satt fokus på at innholdet som skapes også koster penger. Kanskje er det tryggere for politikerne å bevilge midler til et bygg som står der for ettertiden, enn å satse på å løfte vilkårene for kunstproduksjon i kunstnerens enkeltpersonforetak?

Det frie billedkunstfeltet består av mer enn 2800 profesjonelle billedkunstnere i hele landet, over 250 er bosatt i Bergen og Hordaland. Billedkunstnere arbeider på eget atelier, i atelierfelleskap eller med kunstnerdrevne visningssteder. Som billedkunstner har man frihet til å skape sin egen arbeidsplass. Man går i dybden i egendefinerte prosjekter, samarbeider på tvers og bidrar i samfunnet med en stemme som snakker et helt eget språk.

Dette billedspråket kan være alt fra skulptur, maleri, tegning og grafikk til video, performance og sosiale intervensjoner. Alle engasjeres ikke av den samme kunsten og nettopp det er med på å gjøre kunst spennende. Her ligger noen av de verdiene som kunstnere skaper.

Kunstnere trenger inntekt

De som skal lykkes som kunstnere må selvsagt også ha inntekt på arbeidet de gjør. For billedkunstnere er det derfor viktig at ikke-kommersielle institusjoner, som viser og formidler kunst til publikum, også betaler for kunsten. Kunstinstitusjoner betaler i dag i liten grad for kunsten de viser, noe som fører til at kunstproduksjon er systematisk underbetalt. Vi vet at kunstnere finner det problematisk å forhandle med institusjonene, som ikke regner kunstnerens bidrag innenfor sitt budsjettmessige ansvarsområde. Når kunstnere samtidig er avhengig av å vise kunsten sin, oppleves ikke det å la være å stille ut som et reelt valg: Kunsten skapes og vises uansett, om så på bekostning av kunstnerens privatøkonomi og levekår.

Vi vet at kunstnere finner det problematisk å forhandle med institusjonene

Politikerne må derfor være tydelige og sterke på kunstnerens vegne, og kreve at billedkunstnere også skal ha inntjening på oppdragene de gjør for samfunnet. Skriftlige avtaler for vilkår og ansvarsforhold vil profesjonalisere hele det visuelle kunstfeltet og rette opp skjevheter i utstillingsøkonomien.

Trenger utstillingshonorar

Regjeringen ønsker de neste årene å satse på det frie kunstfeltet. Det innebærer at kunstnerøkonomien nå skal tas på alvor, blant annet gjennom en ordning med utstillingshonorar. Pilotprosjektet er foreløpig bevilget to millioner kroner, og skal betale utstillingshonorar til kunstnere som viser verk ved fire statlige kunstinstitusjoner. Norske Billedkunstnere og Norske Kunsthåndverkere er i nært samarbeid med Kulturdepartementet om å utforme innholdet i ordningen.

Ordningen gir håp om en sunnere utstillingsøkonomi for kunstnerens del, og er ett skritt i riktig retning for å gi billedkunstnere betalt for den jobben de gjør. Videre vil ordningen kunne endre holdninger, og til syvende og sist komme publikum til gode.

Ordningen gir håp om en sunnere utstillingsøkonomi for kunstnerens del

Bergen kommune ønsker også å satse på det frie feltet, og i rulleringen av Kunstplanen 2008-2017 vil kommunen gi økt spillerom til den frie og uavhengige kunsten. Kommunen har siden 90-tallet tatt det profesjonelle kunstmiljøet på alvor ved å gå i dialog om nye kunstplaner og satsningsområder. Det frie feltet har hele tiden blitt hørt, men det er ikke før nå at det frie feltet har blitt et eget satsningsområde. Kommunen ønsker å synliggjøre og styrke det visuelle kunstfeltets posisjon i samfunnet som eget refleksjonsfelt, gjennom blant annet å opprette flere kunstnerstipend og mer frie prosjektmidler. Etter fagmiljøets ønsker og anbefalinger er det dermed kunstnerens egendefinerte prosjekter som får støtte til å realiseres.

Det handler om frihet

Uten investering i norske kunstnerskap mister vi den stabile grunnstammen av kunstnere som utgjør et profesjonelt norsk kunstmiljø. Kunstnerstipend er et kompletterende virkemiddel for å sikre kunstnerens leve- og arbeidsvilkår. Stipend utgjør samfunnets såkornkapital og bidrar til nødvendig risikovilje, eksperimentering og dyptdykk i kunstnerkapene. Stipend sees ikke som en konkurrent til eller erstatning for honorarer og vederlag; snarere utgjør disse ordningene som helhet en profesjonalisering av det frie feltet. Stipender gir kunstneren inntekter, men store deler av stipendet går direkte også tilbake igjen til samfunnet gjennom innkjøp av materialer, verktøy, tjenester, atelierkostnader, skatt, og mer. Stipend er en investering som det private markedet siden vil skumme fløten av, når kunstnerne har etablert seg med sitt særegne uttrykk, som alle vil ha.

Når regjeringen snakker om frihet, kvalitet og mangfold i kulturpolitikken, føler vi oss truffet. Det er nemlig når gode arbeids- og inntektsforhold ligger til rette at billedkunstnere får

frihet, og at vi skaper kvalitet og bidrar til mangfold i samfunnet. Vi vil anerkjenne både regjeringens og kommunens planer om satsninger på det frie feltet. Så gjenstår det å se i hvilken grad honnørordene frihet, kvalitet og mangfold får et politisk innhold som faktisk gir mening og uttelling for kunstnere i det frie feltet. En reell styrking av feltet vil nemlig kunne få kunstproduksjon til å lønne seg - ikke bare for kunstnerne, men også for samfunnet.

Følg BTmeninger på Facebook og Twitter!

LES OGSÅ

Slik kan du debattere i BT

Hvor skal jeg sende innlegg?

BT MENINGER PÅ TWITTER:

Tweets

[Follow](#)

BT Meninger @BTmeninger

7h

Med plikt til å dø: Vil jeg være en del av et helsevesen som dreper, undrer sykepleier [#aktivdødshjelp](#) [bt.no/meninger/debat...](#)

[Expand](#)

BT Meninger @BTmeninger

8h

Menn som voldtar sovende kvinner må være noen stakkarslige krek, skriver psykolog Elin Mæle. [#sovevoldtekt](#) [#voldtekt](#) [bt.no/meninger/kroni...](#)

[Expand](#)

Anders K. Langset @AndersKLangset

23h

Harald Åge Sætre (@haas1) & Per Thorvaldsen knuser myter om [#frafall](#) i [@BTmeninger](#). [bt.no/meninger/kroni...](#) [@HiB](#) [@UiB](#) [#utdanning](#)

Retweeted by BT Meninger

[Expand](#)

BT Meninger @BTmeninger

28 Apr

- Vi er fornøyde med å tilby barnehageplass til alle med rett til det, skriver [@Harald_V](#) på [@BTmeninger](#) [bt.no/meninger/debat...](#) [@EirinE](#)

[Expand](#)